

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 5.11.2010
COM(2010) 630 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

**Преглед през 2010 г. на напредъка на Плана за действие на ЕС по отношение на
наркотиците (2009—2012 г.)**

SEC(2010) 1321

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Преглед през 2010 г. на напредъка на Плана за действие на ЕС по отношение на наркотиците (2009—2012 г.)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Последните оценки за ЕС като цяло, показват че между 25 и 30 милиона възрастни — на възраст между 15 до 64 г. — през последната година са употребили някакъв вид забранено наркотично вещество¹. Проблемно употребяващи опиати са между 1,2 и 1,5 милиона възрастни. Всяка година **от свръхдоза в ЕС умират между 6 500 и 7 000 души**. Наскоро получени данни показват, че след като се запази стабилен за няколко години, броят на смъртните случаи, причинени от наркотици в ЕС понастоящем се увеличава, главно поради нарастване на броя на смъртните случаи от свръхдоза кокаин.

Въпреки че са налице все повече доказателства, че потреблението на канабис, най-разпространеният наркотик в Европа, е намаляло през последните години, употребата на кокаин и хероин, които са в корена на проблема с наркотиците в Европа, не е намаляла.

През последното десетилетие, **моделите на употреба на наркотици в повечето държави-членки на ЕС се промениха**. Преди относително изолирани, намиращи се встрани от обществото групи на проблемно употребяващи наркотици използваха предимно опиати и кокаин, докато днес социално интегрирани лица нарастващо използват забранени наркотични вещества с цел развлечение, като комбинират вещества, без непременно да изпаднат в зависимост.

Докато **употребата на различни по вид наркотици се превърна в норма**, разликите между употребата на разрешени и забранени психоактивни вещества постепенно се заличават. В допълнение на комбинираната употреба на традиционни разрешени и забранени психоактивни вещества, като алкохола и кокаина, употребяващите наркотици имат достъп до широка гама нови вещества („разрешени стимуланти“), които се продават в магазини от типа „хедшоп“ или от улични дилъри.

Забранените наркотични вещества са сложен социален проблем, който изисква дългосрочен, интегриран и мултидисциплинарен подход. В доклада, изготвен за Комисията, за развитието на глобалния пазар на забранени наркотични вещества между 1998 и 2007 г.² няма данни за подобрение през този период. В някои държави проблемът е намалял, но в други се е влошил, в някои случаи рязко. Проблемът с наркотиците като цяло е намалял в по-богатите държави, включително държавите-членки на ЕС, но се е влошил в няколко големи развиващи се или в процес на преход държави. Проучването стига до заключението, че докато мерките срещу

¹ Европейски център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН), Годишен доклад за 2009 година за състоянието на проблема с наркотиците в Европа. Комбинираните оценки включват 22,5 милиона потребители на канабис и 4 милиона потребители на кокаин.

² JLS/2007/C4/005 — Подробен анализ на функционирането на световния пазар на забранени наркотични вещества и на мерките на политиката за ограничаването му.

производството могат да действат в мястото на производство на наркотиците, няма данни, че те могат да намалят общото световно производство. И въпреки че правоприлагането може да предизвика промяна на маршрутите на трафик, няма изгледи, че намалява значително и устойчиво количеството наркотици на пазара.

Стратегията на ЕС за наркотиците за 2005—2012 г.³ и двата плана за действие относно наркотиците за нейното изпълнение консолидират **съгласувания подход на ЕС към проблема**. Политиката спрямо наркотичните вещества в огромна степен е **отговорност на държавите-членки**. Комисията има голям принос към изготвянето на политиката на ЕС спрямо наркотичните вещества, като осигурява цялостната съгласуваност, помага за координирането на позициите на ЕС на международни форуми, играе централна роля в механизма за контрол на нови наркотични вещества и предоставя финансиране и експертни знания. Комисията отговаря за формулирането, мониторинга и оценката на плановите за действие на ЕС относно наркотиците. За първи път чрез Стокхолмската програма⁴ ѝ беше поверена задачата да изготви новата, за периода след 2012 г., стратегия на ЕС за наркотиците.

Настоящият доклад обобщава основните констатации на прегледа за 2010 г. на напредъка за Плана за действие на ЕС относно наркотиците (2009—2012 г.)⁵, който подробно е изложен в приложението.

2. МЕТОДИКА

Планът за действие на ЕС относно наркотиците (2009—2012 г.) определя главните отговорни страни и определя срокове за всяко конкретно действие. Този преглед, който обхваща 2009 г. и първата половина на 2010 г.⁶, използва ценен принос от страна на Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН) и Европол. За някои конкретни мерки Комисията проведе писмена анкета сред държавите-членки. Не е дадена информация за дейности за 2010 г., които все още не са приключили. Изпълнението се измерва спрямо индикатори⁷, посочени в плана за действие.

3. ОСНОВНИ МОМЕНТИ

Постижения:

- (1) Употребата на наркотични вещества чрез инжектиране, което е една от основните причини за разпространението на инфекциите, предавани по кръвен път, спада в ЕС. **Превесът на новите случаи на заразяване с HIV между употребяващите наркотици спада**, вероятно в резултат на значителните инвестиции от страна на държавите-членки през последното десетилетие в мерки за намаляване на вредата, както беше поискано в плана за действие относно наркотиците.

³ 15074/04 CORDROGUE 77, 22.11.2004 г.

⁴ Съобщение на Комисията „Пространство на свобода, сигурност и правосъдие за гражданите“, COM(2009) 262, 3.9.2009 г.

⁵ ОВ С 326, 20.12.2008 г.

⁶ Статистическите данни обхващат само цели календарни години.

⁷ Индикаторът е инструмент, чрез който може да се измери напредъкът или изпълнението на действие или цел.

- (2) Правоприлагащите агенции засилиха сътрудничеството си извън границите на ЕС в борбата с трафика на наркотици. Държавите-членки създадоха две „**платформи за сътрудничество**“, за да споделят разузнавателни данни и да координират изграждането на капацитет в Западна Африка — стратегически възел по пътя на трафика на кокаин, от които едната е в Гана (водена от Обединеното кралство), а другата е в Сенегал (водена от Франция). През юни 2010 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи (ПВР) прие *Европейския пакт за борба с международния трафик на наркотици — прекъсване на каналите за кокаин и хероин*, като целта е подобряване на координацията между различните схеми за борба с трафика. Това предоставя голяма възможност за взаимосвързване на всички структури за борба с трафика на наркотици, разположени по основните контрабандни маршрути.
- (3) През 2009 г. Комисията представи **стратегия⁸ за укрепване на сътрудничеството в ЕС в изследванията, свързани с наркотичните вещества**. Това ще помогне за развиване на основани на доказателства политики в областта на наркотиците и за даване на необходимия отговор от страна на политиките, за намаляване на вредните здравни и социални въздействия в нашите общества от употребата на наркотици. В стратегията и в плана за действие на ЕС относно наркотиците е посочено, че политиката в областта на наркотиците следва да се основава на обективни факти и научни данни.

Предизвикателства за преодоляване:

- (4) След като се запази стабилен за няколко години на около 6 500 до 7 000 годишно, **броят на смъртните случаи, причинени от наркотици** в ЕС, изглежда се увеличава, вероятно с цели 5 % през 2008 г.
- (5) Честата поява на нови психоактивни вещества („**разрешени стимуланти**“) се превърна в основно предизвикателство за политиката в областта на наркотиците. Държавите-членки се борят да овладеят разпространението на нови наркотици, представляващи здравни и социални рискове, които в голяма степен са неизвестни. Каналите за продажба, пред които няма граници, такива като интернет, и скоростта, с която новоконтролирани вещества се заменят с нови на пазара, допълнително усложняват задачата им.
- (6) Центърът за морски анализи и операции — Наркотици (МАОС-N)⁹, създаден през 2007 г. за борба с трафика в Атлантическия океан, осъществи координацията на операции, които доведоха до залавянето на 43 тона кокаин и 21 тона хашиш през първите си две години на работа. Но **мрежите за трафик на наркотици** бързо промениха контрабандните си маршрути и методи, за да заобиколят преградите, поставени от държавите-членки на ЕС да прекъснат търговията им. Наскоро получени данни показват, че залавянията вследствие на

⁸ SEC(2009) 1631 окончателен, 23.11.2009 г.

⁹ МАОС-N е създаден от Франция, Обединеното кралство, Португалия, Ирландия, Италия и Нидерландия. Германия, САЩ, Канада, Кабо Верде, Мароко и Гърция са наблюдатели, както и Европейската комисия и Европол. МАОС-N е съфинансиран от Комисията и се основава на международен договор, който влезе в сила през 2009 г.

- операции, координирани от MAOC-N и CeCLAD-M¹⁰, създаден през 2008 г. за борба с наркотиците в Средиземно море, са намалели значително.
- (7) На равнище ООН през 2009 г. приключиха преговорите за нови политическа декларация и план за действие за борба със световния проблем с наркотиците. ЕС защитава политики в областта на наркотиците, които са балансирани и основани на доказателства, и които зачитат правата на човека и човешкото достойнство, но позицията му при преговорите беше отслабена от **различия между държавите-членки**.
- (8) През последните две години **външната политика в областта на наркотиците** понякога твърде много се концентрираше върху сигурността. Двустранните споразумения, сключени между държави-членки на ЕС с държави извън ЕС, предимно се съсредоточаваха върху сътрудничество за намаляване на предлагането.
- (9) **Икономическият спад** стопи бюджетите на национално ниво, отредени за политиката в областта на наркотиците. Комисията е загрижена от намаляването на съфинансирането на националните фокусни точки (НФТ) в държавите-членки. През 2009 г. на почти една пета от НФТ е било трудно да използват напълно безвъзмездните средства, предоставени от мрежата REITOX на НФТ, която се координира от Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН), тъй като не са могли да получат съответстващите национални безвъзмездни средства. Това може да има отрицателно въздействие върху качеството и устойчивостта на мониторинга на наркотиците в ЕС.

4. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Информацията, предоставена с настоящия доклад и с приложението, отразява главно резултатите (предприетите дейности). Настоящият преглед се появява твърде рано, за да бъдат направени анализ на резултатите (ефективно ли е действието за постигане на целта?) и анализ на въздействието (подобрява ли се ситуацията с наркотиците в резултат на действието?). Окончателната оценка на Стратегията на ЕС за наркотиците 2005—2012 г. и на Плана за действие на ЕС относно наркотиците, която ще започне през следващата година, ще предостави такива анализи на резултатите и на въздействието. Основните резултати отразяват петте ключови цели на Плана за действие на ЕС относно наркотиците: подобряване на координацията и сътрудничеството, намаляване на търсенето на наркотици и на предлагането на наркотици, както и подобряване на международното сътрудничество и на разбирането ни на проблема.

4.1. Подобряване на координацията и сътрудничеството

Предвид на това, че проблемът с наркотиците включва много сектори, координацията между различните области на политиката на равнище ЕС е от решаващо значение за ефективната реакция. Хоризонталната група за наркотиците (ХГН), работна група на Съвета, е главното образувание за координиране на политиката в областта на наркотиците на равнище ЕС. Председателствата на ЕС следваха за ХГН дневен ред,

¹⁰ Координационният център за борба с наркотиците в Средиземно море (Centre de Coordination pour la Lutte Anti-drogue en Méditerranée — CeCLAD-M) е създаден от Франция, Испания, Португалия, Италия, Малта, Алжир, Тунис, Мароко, Мавритания и Либия.

който следва отблизо Плана за действие на ЕС относно наркотиците. Участието на други работни групи на Съвета в изготвянето на политиката в областта на наркотиците — главно свързани с правоприлагането — предизвикваше понякога несигурност за ролята на ХГН.

От съществено значение е да се поддържа **съгласуван, хоризонтален подход** с цел да се избегне поставянето от политиката на ЕС в областта на наркотиците на по-голям акцент върху правоприлагането в ущърб на действия за намаляване на търсенето.

Почти всички държави-членки на ЕС докладват за по-тясно **участие на** организации на **гражданското общество** във формулирането, изпълнението и понякога оценката на политиката в областта на наркотиците на национално равнище. Като част от Европейското действие по отношение на наркотиците Комисията включи почти 700 представители на гражданското общество в кампании за повишаване на съзнанието по отношение на наркотиците на национално или местно равнище и продължи консултациите с форума на гражданското общество за наркотиците.

4.2. Намаляване на търсенето на наркотици

Държавите-членки все още се нуждаят от подобряване на своите програми за превенция в областта на наркотиците с цел те да станат по-ефективни и основани на доказателства. Държавите-членки на ЕС все още използват универсални програми за превенция, въпреки че те се доказваха като неефективни, като от своя страна селективните програми за превенция, насочени към уязвими групи, все още не предлагат достатъчно покритие в повечето държави-членки. Повечето държави-членки имат малък брой такива програми за превенция, насочени например в контекста на развлечението и нощния живот. Като цяло ефективността на тези програми се оценява по-често, отколкото ефективността на други програми за превенция.

Политиките за **намаляване на вредата**, както и интервенциите в държавите-членки на ЕС, постигнаха напредък, но между държавите съществуват големи разлики в равнището на изпълнение на специфични мерки, отразяващи техните индивидуални ситуации в областта на наркотиците, както и приоритетите на политиките.

От около 1 милион европейци, които през 2007 г. са били подложени на лечение за наркотици, като повечето от тях са употребявали опиати, почти 670 000 са били подложени на заместващо лечение. Опиатното заместващо лечение (с използването на метадон или бупренорфин), комбинирано с психосоциална помощ, се счита за най-ефективното лечение за употребяващите опиати. Досега, няма заместващо лечение за зависимост от кокаин и амфетамини.

Повечето държави-членки разполагат с основани на доказателства или на добра практика насоки за лечение на наркотична зависимост, въпреки че само някои изискват прилагането на такива насоки като задължително условие за обществено финансиране на терапевтични услуги.

Свързани с наркотиците здравни услуги се предоставят поне в няколко затвора във всяка държава-членка, но те като цяло достигат само до малък брой лишени от свобода. Редовната употреба на наркотици все още е по-преобладаваща сред лишените от свобода отколкото сред останалото население — в някои държави с 3 % и с цели 77 % в други. Най-вредните форми на употреба на наркотици, включително инжектирането, изглежда са по-често срещани сред лишените от свобода.

Инфекциите HIV сред употребяващите наркотици в ЕС като цяло намаляват. След първоначалния спад обаче в началото на това десетилетие на броя на смъртните случаи, причинени от наркотици, който се установи между 6 500 и 7 000 годишно, първоначалните данни за 2008 г. показват, че броят може би се увеличава и че все повече смъртни случаи са предизвикани от свръхдоза кокаин.

Информацията за съществуването и характера на програми за **социална реинтеграция** за употребяващи наркотици в държавите-членки е много ограничена.

4.3. Намаляване на предлагането на наркотици

Все повече за определяне на приоритетите в борбата срещу трафика на наркотици се използва годишната оценка на Европол за заплахата от организираната престъпност.

Сътрудничество между Европол и държавите-членки по трите проекта COSPOL — за кокаин (COLA), хероин (MUSTARD) и синтетични наркотици (SYNERGY) — се подобри през последните години. През февруари 2010 г. беше стартирана Европейската система за профилиране на наркотици, съфинансирана от Комисията. Този проект, който обединява криминалистични лаборатории от целия ЕС за разработване на криминалистичен анализ на наркотиците, може рязко да повиши капацитета за идентифициране и обезвреждане на мрежи за трафик на наркотици, ако правоприлагащата общност вземе тясно участие.

Доклад на Комисията от 2009 г.¹¹ за изпълнението на Рамково решение 2004/757/ПВР на Съвета от 25 октомври 2004 г. за установяване на минималните разпоредби относно съставните елементи на наказуемите деяния и прилаганите наказания в областта на трафика на наркотици¹² показва увеличение на броя на делата за трафик на наркотици, подадени в Евроюст за последните пет години, което сочи, че съдебното сътрудничество в тази област се е подобрило. Въпреки това някои държави дори не са транспонирали рамковото решение и докладът съдържа заключението, че разликите между правните системи в държавите-членки продължават. Оценките на рамковите решения на Съвета за решенията за обезпечаване и решенията за конфискация стигнаха до подобни заключения.

Като цяло правоприлагащите агенции следва да споделят повече навременна информация относно операции, например за възстановяване на активи, а приносът на държавите-членки към някои **работни досиета с анализи на Европол в областта на наркотиците** все още е недостатъчен.

През последните три години държавите-членки на ЕС създадоха **центрове за морско сътрудничество**, за да споделят разузнавателни данни и да координират съвместни операции срещу трафика на наркотици в Атлантическия океан (MAOC-N) и Средиземно море (CeCLAD-M), заедно с „платформи за сътрудничество“ в Западна Африка. Но след първоначалните успехи залавянията на наркотици вследствие на операции, координирани от тези центрове, намаляха през последните месеци. Главната причина за това изглежда е голямата разностранност на мрежите за трафик, които бързо промениха маршрутите и методите си.

¹¹ SEC(2009) 1661.

¹² ОВ L 335, 11.11.2004 г., стр. 8—11.

През 2009 г. беше завършена оценка на **законодателството за прекурсорите на наркотични вещества на ЕС**. Впоследствие Съветът препоръча предлагането на законодателни изменения след внимателна оценка на потенциалното им въздействие върху органите на държавите-членки и икономическите оператори¹³. На международно равнище главните постижения бяха подписването и прилагането на споразумение между ЕС и Китай относно прекурсорите на наркотици и започването на преговори с Русия по подобно споразумение.

4.4. Подобряване на международното сътрудничество

В разглеждания период 15 държавите-членки сключиха **двустранни споразумения с държави извън ЕС**, в които е обхванато и сътрудничеството в областта на наркотиците предимно за намаляване на предлагането. Такива споразумения бяха постигнати с държави от Източна Европа и Централна Азия (Русия, Украйна, Казахстан, Грузия, Беларус и Армения), Западните Балкани и Средния Изток, Латинска Америка и Азия.

На равнище ЕС проекти, поддържани от **програмите за външна помощ на ЕС**, продължават да обхващат намаляването както на предлагането, така и на търсенето на наркотици в допълнение на алтернативното развитие. Финансирането за проекти за намаляване на предлагането, по-специално за изграждане на капацитет за борба с трафика, се увеличи през разглеждания период на основата на програми, приети съгласно дългосрочната част на Инструмента за стабилност.

Комисията продължава да отдава приоритет на подкрепата на изчерпателни **програми за алтернативно развитие**, които целят да предоставят на фермерите икономически жизнеспособни, законни алтернативи на отглеждането на наркотични насаждения, по-специално в държавите от района на Андите. Комисията включва подхода на ЕС в по-широкия си дневен ред относно развитието. Изглежда обаче, че алтернативното развитие не е специфично целен приоритет за много от държавите-членки, тъй като само няколко от тях са докладвали, че алтернативното развитие е структурна част от международната им политика за развитие. През разглеждания период ЕС разработи нова програма за сътрудничество с Латинска Америка в политиките в областта на наркотиците, която се фокусира върху консолидиране на Механизма за наркотиците на ЕС—Латинска Америка—Карибски басейн, укрепване на националните обсерватории за наркотици в държавите от Латинска Америка и изграждане на капацитет за намаляване на търсенето и предлагането.

ЕС развива своето **сътрудничество със западноафриканските държави**, по-специално посредством подкрепа за Плана за действие от Прая в областта на наркотиците на Икономическата общност на западноафриканските държави (ИОЗАД). Инвестициите на засегнатите от борбата срещу трафика на наркотици държави и сътрудничеството с регионални организации, по-специално ИОЗАД, са от решаващо значение в борбата с „партньорствата по целесъобразност“, развили се между различни видове престъпни групи. Съгласуваността между вътрешни и външни действия срещу трафика на наркотици, осигурена от Комисията и Съвета, е от огромна важност.

Картината през последните две години на координирането на позициите на държавите-членки на ЕС в рамките на **Комисията на Организацията на обединените нации за**

¹³ 3016-то заседание на Съвета по конкурентоспособност, Брюксел, 25 май 2010 г.

наркотичните вещества (CND) е смесена. По време на преговорите през 2009 г. за нови политическа декларация и план за действие на ООН в областта на наркотиците обединеният фронт на ЕС се пропука на последния етап, тъй като две държави-членки на ЕС оттеглиха подкрепата си за включване в декларацията на понятието „намаляване на вредата“.

Въпреки че бяха предприети мерки за подсилване на синхронизацията на ЕС в институциите на ООН, координацията между делегациите на форумите на ООН във Виена и Хоризонталната група за наркотиците в Брюксел се нуждае от допълнително подобряване.

Накрая, сътрудничеството в областта на наркотиците с **европейските съседски държави и държавите кандидати** се съсредоточава главно върху борбата срещу трафика, изграждането на институции, мониторинга на наркотици и намаляване на търсенето. ЕЦМНН продължи да сътрудничи с Хърватия, Турция и държавите от Западните Балкани за създаването на механизми за информация и мониторинг на наркотици. Съгласно Европейския инструмент за съседство и партньорство това сътрудничество трябва да се разшири, за да покрие държавите, обхванати от Европейската политика за съседство.

4.5. Подобряване на разбирането ни на проблема

През разглеждания период Комисията стартира няколко мерки за подчертаване на стратегическата важност на **свързаните с наркотиците изследвания**. Това целеше откриването на празноти в изследователската работа, подобряване на координацията между общностите на политиката и на научните изследвания, насърчаване на съвместни изследователски дейности между държавите-членки и увеличаване на средствата, отпуснати за свързани с наркотиците изследвания. През 2009 г. по Програмата за социално-икономически и хуманитарни науки на Седмата рамкова програма за изследвания (РП7) Комисията отправи покана за подаване на предложения, насочени към наркоманиите, като минималният размер на приноса на ЕС е 6,5 млн. EUR. С цел да се поддържат съвместни изследователски дейности между държавите-членки Комисията предостави 2 млн. EUR за създаването на Мрежа на европейското изследователско пространство (ERA-NET) в областта на наркотиците. През 2010 г. Програмата за сигурност на РП7 включва покана за подаване на предложения, насочени към **нежелателните последици от политиките в областта на наркотиците** и тяхното въздействие върху сигурността на ЕС. По здравната тема на РП7 през 2010 г. също така беше публикувана покана за подаване на предложения за големи проекти, които включват сътрудничество (от 6 млн. до 12 млн. EUR) в областта на „смущенията, свързани с пристрастяването“.

В допълнение, през последните години Комисията отдели повече от 1,1 млн. EUR за проучвания, подпомагащи изпълнението на Плана за действие на ЕС по отношение на наркотиците за 2009—2012 г. ЕЦМНН и мрежата REITOX допринесоха за подобряване на разбирането на проблема с наркотиците с помощта на широк спектър от публикации.

Системата за ранно предупреждение (СРП) на ЕЦМНН показва добра работа при ранното нотифициране и оценката на **нови наркотици**. През 2009 г. в СРП бяха докладвани двадесет и четири нови психоактивни вещества, почти двойно на нотифицираните през 2008 г. През 2010 г. разширеният научен комитет на ЕЦМНН извърши оценка на риска за мефедрон — стимулант, подобен на екстази. Въз основа на

нея Комисията трябва да реши дали да предложи на Съвета да подложи веществото на мерки за контрол. Скоростта, с която вещества, приведени под контрол на национално равнище или на равнище ЕС, се заменят с нови, водещи до здравни и социални рискове, които трябва да бъдат потвърдени, прави безапелационна необходимостта от увеличаване на изследователския капацитет в ЕС в областта на наркотиците.

Накрая, през 2009 и 2010 г. Комисията и ЕЦМНН предприеха действия за подобряване на **събирането на данни за пазарите на наркотици, за свързаните с наркотици престъпления и за намаляването на предлагането**. През втората половина на 2010 г. Комисията представи своите предложения за подобряване на събирането на данни за пазарите на наркотици, за свързаните с наркотици престъпления и за мерки за намаляването на предлагането на наркотици в Европейския съюз.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

50^{-та} годишнина през 2011 г. на Конвенцията по упойващите вещества на ООН от 1961 г. предоставя възможност за трезво осмисляне на проблема с наркотиците. През последния половин век наркотиците се превърнаха в световна грижа, която засегна почти всяка държава и изложи на риск здравето и сигурността на милиони хора. Държавите са неспособни да се изправят сами с ефективни отговори срещу бързо променящата се търговия със забранени наркотични вещества.

Комбинираната употреба на разрешени и забранени вещества и разводняването на границите между двете категории се превърна в голямо предизвикателство за политиката в областта на наркотиците. Справянето с **употребата на различни по вид наркотици** изисква комплексен отговор от политиките, основан на научни изследвания, който поставя зависимостта от наркотици в по-широката рамка на пристрастяването. Създателите на политики трябва да правят разлика между различните модели на потребление и различния рисков потенциал, създаден от многобройните разрешени или забранени вещества на пазара, с цел да осигурят възможно най-добрата комбинация от политики за опазване на общественото здраве и сигурност.

Бързата поява на нови наркотици представлява голямо предизвикателство за създателите на политики. Новите вещества са нарастващо привлекателни както за потребителите, тъй като се предлагат на пазара като законни алтернативи на забранените наркотични вещества („разрешени стимуланти“), така и за производителите, тъй като по-голямата част от тях са лесни за производство и разпространение. Пазар на наркотичните вещества, на който съжителстват традиционни и нови, разрешени и забранени вещества, изисква всеобхватни отговори на политиката.

Комисията понастоящем извършва оценка на изпълнението на Решение 2005/387/ПВР на Съвета¹⁴ относно обмена на информация, оценката на риска и контрола върху новите психоактивни вещества и ще представи законодателни предложения за изменението му, така че да може по-добре да действа срещу разширяващия се пазар на нови наркотици.

¹⁴ ОВ L 127, 20.5.2005 г., стр. 32—37.

Отчетливото повишаване на броя на **смъртните случаи, причинени от наркотици** в ЕС, призовава държавите-членки да поставят по-голямо ударение на превантивните мерки. Подобряването на здравния мониторинг, свързан с наркотиците, и на предоставянето на здравни грижи в затворите е една от стъпките, които трябва да бъдат предприети за намаляване на броя на смъртните случаи.

Задължителните инструкции по безопасност в ношните заведения също могат да помогнат за намаляване на броя на смъртните инциденти в ЕС, свързани с наркотици.

Сътрудничеството в регионални платформи тласна напред борбата срещу трафика на наркотици. Въпреки това тези образувания няма да представляват трайна възможност за унищожаване на мрежите за трафик на наркотици, освен ако работят заедно, като **се борят с мрежите чрез мрежи**. Комисията е решена да играе активна роля в подобряването на координацията между правоприлагащите органи, като целта са главните маршрути за контрабанда на наркотици. За осигуряването на по-ефективно правоприлагане срещу трафика на наркотици, трябва да се постави по-голямо ударение на анализа на политиката и оценката на действията в тази област.

В съответствие със своята балансирана политика в областта на наркотиците и принципа на поделената отговорност между нациите пред лицето на такъв световен проблем, ЕС трябва **отново** да постави **ударението върху** политиките **за намаляване на търсенето** в отношенията с държавите извън ЕС. Контрабандата на наркотици, предназначени за Европа, през региони като Западна Африка, допълнително дестабилизира тези транзитни държави и стимулира местното търсене на наркотици. Това може да предизвика епидемия от проблемна употреба на наркотици и HIV инфекции в държави съседни на ЕС. ЕС трябва да осигури външната му помощ да отговаря на тези предизвикателства. В допълнение, международното сътрудничество срещу забранената търговия с прекурсори на наркотични вещества трябва да се засили.

Настоящата **икономическа криза** може да окаже въздействие върху ситуацията с наркотиците в ЕС, въпреки че разбирането на тази област все още е ограничено и следователно заключенията трябва да се тълкуват с предпазливост. Икономическите трудности и чувството на несигурност, което те създават в уязвимите групи, могат да доведат до увеличаване на потреблението на наркотици, тъй като някои хора могат да се изкушат да потърсят облекчение в наркотиците. Хората, които трябва да търсят препитание във време на покачваща се безработица, могат да се превърнат в цел на организирани престъпни групи за включването им в дребномащабно производство или продажба на забранени наркотични вещества. Зависимите употребяващи наркотици могат да изпитват затруднения да намират пари за закупуването на наркотици, което може да доведе до по-високорисково поведение и разпространение на свързаните с наркотиците престъпления. В същото време бюджетните ограничения могат да принудят държавите-членки да намалят услугите, свързани с превенция или лечение. **Комисията призовава държавите-членки да не намаляват финансирането за**

услуги, свързани с наркотици, тъй като това ще има отрицателно въздействие върху здравето на нуждаещите се от терапия и върху сигурността на обществото като цяло.

Влизането в сила на Договора от Лисабон и премахването на структурата от стълбове на изготвянето на политики в ЕС предоставят възможности за по-добро интегриране на всички области на политиката, свързани с проблема с наркотиците. Комисията ще разработи нова Стратегия на ЕС за наркотиците, за периода след 2012 г., която ще обедини обществено здравеопазване и социални политики, правоприлагане и външна помощ в една съгласувана политика, която поставя индивида в центъра на действието.